

YAZIM KURALLARI

YAZIM KURALLARI

1. AYRI YAZILAN BİRLEŞİK SÖZCÜKLER
2. BİTİŞİK YAZILAN BİRLEŞİK SÖZCÜKLER
3. BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER
4. DE'NİN YAZIMI
5. Kİ'NİN YAZIMI
6. Mİ'NİN YAZIMI
7. İDİ, İMİŞ, İSE SÖZCÜKLERİNİN YAZIMI
8. İKİLEMELERİN YAZIMI
9. KISALTMALARIN YAZIMI
10. SAYILARIN YAZIMI
11. SATIR SONUNDA KELİMELERİN BÖLÜNMESİ
12. YAZIMI KARIŞTIRILAN SÖZCÜKLER

1. AYRI YAZILAN BİRLEŞİK SÖZCÜKLER

- 1. Etmek, olmak gibi yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller, ilk kelimesinde herhangi bir ses düşmesi veya türemesine uğramazsa ayrı yazılır:
- » dans etmek, el etmek, göç etmek, ilan etmek, kabul etmek, kul etmek, kul olmak, not etmek, oyun etmek, söz etmek, terk etmek, yok etmek, yok olmak vb.

- 2. Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.
- » dil balığı, kedi balığı, kılıç balığı, köpek balığı, ton balığı, yılan balığı, deve kuşu, muhabbet kuşu, saka kuşu, tarla kuşu, ağustos böceği, ateş böceği, cırcır böceği, hamam böceği, ipek böceği, at sineği, Ankara keçisi, dağ keçisi, tarla faresi, bal arısı vb. (hayvan türleri)
- » ayrık otu, çörek otu, eğrelti otu, ökse otu, yer elması, deve dikenini, kuş üzümü, şeker kamışı, Antep fıstığı, çam fıstığı, soya fasulyesi, şeker pancarı vb. (bitki türleri)

- **Not:** Çiçek dışında anlam taşıyan suçıçeği (hastalık) ve yazımı gelenekleşmiş olan semizotu, dereotu gibi bazı kelimeler bitişik yazılır.
- » çakmak taşı, lüle taşı, dikili taş, arap sabunu, el sabunu, yel değirmeni, duvar saati, kol saati; duvar takvimi, masa takvimi, el kitabı, alt geçit, tüp geçit, üst geçit, dolma kalem, dönme dolap, toplu iğne, vb. (nesne, alet veya eşya)

- 3. Dış, iç, sıra sözleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır:
- » ahlak dışı, çağ dışı, din dışı, kanun dışı, olağan dışı, yasa dışı; ceviz içi, hafta içi, yurt içi; aklı sıra, ardı sıra, peşi sıra, yanı sıra vb.

- 4. Alt, üst, ana, ön, art, arka, yan, karşı, iç, dış, orta, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift sözlerinin başa getirilmesiyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır:
- » alt kurul, alt yazı; üst kat, üst küme; ana bilim dalı, ana dili; ön söz, ön yargı; art damak, art niyet; arka plan, arka teker; yan cümle, yan etki; karşı görüş, karşı oy; iç savaş, iç tüzük; dış borç, dış hat; orta kulak, orta oyunu; büyük dalga, büyük defter; küçük harf, küçük parmak; sağ açık, sağ bek; sol açık, sol bek; peşin fikir, peşin hüküm; bir gözeli, bir hücreli; iki anlamlı, iki eşeyli; tek eşli, tek hücreli; çok düzlemli, çok hücreli; çift ayaklılar, çift kanatlılar vb.

BİTİŞİK YAZILAN BİRLEŞİK SÖZCÜKLER

- Belirtisiz isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, birleşik fiiller, ikilemeler, kısaltma grupları ve kalıplaşmış çekimli fiillerden oluşan ifadeler yeni bir kavramı karşıladıklarında birleşik kelime olurlar. Birleşik kelimeler belirli kurallar çerçevesinde bitişik veya ayrı olarak yazılır.
- Birleşik kelimeler aşağıdaki durumlarda bitişik yazılırlar:

- 1. Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » birbiri (< biri biri), kaynana (< kayın ana), kaynata (< kayın ata), nasıl (< ne asıl), niçin (< ne için), pazartesi (< pazar ertesi), sütlaç (< sütlü aş) vb.

- 2. Etmek, olmak yardımcı fiilleriyle birleşirken ses düşmesine veya ses türemesine uğrayan fiiller bitişik yazılır:
- » emretmek, kaybolmak, hapsolmek, şükretmek, affetmek, hissetmek, reddetmek vb.

- 3. Kelimelerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır.
- » aslanağzı, keçiboynuzu, kuşburnu, ayşekadın (fasulye), yalıçapkını (kuş), karadul (örümcek), kargaburnu (alet), kedigözü (lamba), balıksırtı (desen), hanımgöbeği (tatlı), kadınbudu (köfte), dilberdudağı (tatlı), tavukgöğsü (tatlı), vezirparmağı (tatlı), bülbülyuvası (tatlı), alinazik (kebab), Büyükayı (yıldız kümesi), camgöbeği (renk), devetüyü (renk), fildişi (renk) vb.

- 4. Kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır:
- » düşünebilmek, sevebilmek; alıvermek, gülüvermek; uyuyakalmak; gidedurmak, yazadurmak; çıkagelmek, süregelmek; düşeyazmak, öleyazmak vb.

- 5. Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » albeni, ateşkes, çekyat, geçgeç, kapkaç, örtbas, seçal, veryansın, yapboz, yazboz vb.

- 6. -an/-en, -r/-ar/-er/-ır/-ir, -maz/-mez ve -mış/-miş sıfat-fiil ekleriyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » cankurtaran, öpatan, dalgakıran, gökdelen, barışsever, değerbilmez, etyemez, külyutmaz, varyemez, okbilmiş, güngörmüş vb.

- 7. İkinci kelimesi -dı (-di / -du / -dü, -tı / -ti / -tu / -tü) kalıplaşmış geçmiş zaman ekleriyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » gecekondı, hünkârbeğendi, imambayıldı, külbastı, mirasyedi, papazkaçtı, şıpsevdi vb.

- 8. Her iki kelimesi de (-dı /-di / -du / -dü/ -tı / -ti / -tu / -tü) geçmiş zaman veya (-r /-ar /-er) geniş zaman eklerini almış ve kalıplaşmış bulunan birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » dedikodu, kaptıkaçtı, oldubitti, biçerdöver, okuryazar, uyurgezer, yanardöner vb.

- 9. Somut olarak yer bildirmeyen alt, üst ve üzeri sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » ayakaltı, bilinçaltı, gözaltı (gözetim); akşamüstü, ayaküstü, gerçeküstü, olağanüstü, öğleüstü, öğleüzeri, suçüstü, yüzüstü; akşamüzeri vb.

- 10. Ara yönleri belirten kelimeler bitişik yazılır:
- » güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı, kuzeydoğu

- **11.** Dilimizde her iki ögesi de asıl anlamını koruduğu hâlde yaygın bir biçimde gelenekleşmiş olarak bitişik yazılan kelimeler de vardır:
- » başbakan, başçavuş, başeser, başhekim, başhemşire, başkent, başkomutan, başköşe, başmüfettiş, başöğretmen, başparmak, başpehlivan, başrol, başsavcı, başyazar, aşçıbaşı, binbaşı, elebaşı, onbaşı, ustabaşı, yüzbaşı, ağabey, beyefendi, hanımefendi; biraz, birçok, birçoğu, birkaç, birkaçı, birtakım, herhangi, hiçbir, hiçbirisi vb.

- **12.** Ev kelimesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » aşevi, bakımevi, basımevi, doğumevi, gözlemevi, huzurevi, konukevi, orduevi, öğretmenevi, polisevi, yayınevi vb.

-
- **13.** Hane, name, zade kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » çayhane, dersane, kahvehane, yazıhane; beyanname, kanunname, seyahatname, siyasetname; amcazade, dayızade, teyzezade vb.

- 14. -zede ile oluşturulmuş birleşik kelimeler bitişik yazılır:
- » depremzede, afetzede, selzede, kazazede vb.

- **15.** Kanunda bitişik geçen veya bitişik olarak tescil ettirilmiş olan kuruluş adları bitişik yazılır:
- » İçişleri, Dışişleri, Genelkurmay, Yükseköğretim Kurulu, Açıköğretim Fakültesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi vb.

Etkinlik-1

	Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden yanlış olanların doğrularını yazınız.
()	1. Çocuğun üzerinde <u>kavun içi</u> bir gömlek vardı.
()	2. <u>Akşamsefası</u> , annemin en çok sevdiği çiçektir.
()	3. Dün <u>baş hekim</u> hastayla ilgili bir açıklama yaptı.
()	4. Kentte <u>akşam üstü</u> şiddetli bir fırtına çıktı.
()	5. Buzlu yolda yürürken ayağı kayınca <u>düşeyazdı</u> .
()	6. Başarı için biraz daha <u>sabır etmek</u> gerekiyor.
()	7. Yönetim hata yapan futbolcuyu <u>affetmiş</u> .
()	8. Onlar bir akşam size de <u>gelebilirler</u> .
()	9. Evlerinin <u>kuzey batı</u> yönünde olduğunu söylemişti.
()	10. <u>Herhalde</u> o bize bugün katılamayacak.

Etkinlik-1 Cevaplar

	Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden yanlış olanların doğrularını yazınız.
(Y)	1. Çocuğun üzerinde <u>kavun içi</u> bir gömlek vardı. (kavuniçi)
(D)	2. <u>Akşamsefası</u> , annemin en çok sevdiği çiçektir.
(Y)	3. Dün <u>baş hekim</u> hastayla ilgili bir açıklama yaptı. (başhekim)
(Y)	4. Kentte <u>akşam üstü</u> şiddetli bir fırtına çıktı. (akşamüstü)
(D)	5. Buzlu yolda yürürken ayağı kayınca <u>düşeyazdı</u> .
(Y)	6. Başarı için biraz daha <u>sabır etmek</u> gerekiyor. (sabretmek)
(D)	7. Yönetim hata yapan futbolcuyu <u>affetmiş</u> .
(D)	8. Onlar bir akşam size de <u>gelebilirler</u> .
(Y)	9. Evlerinin <u>kuzey batı</u> yönünde olduğunu söylemişti. (kuzeybatı)
(D)	10. <u>Herhalde</u> o bize bugün katılamayacak.

Etkinlik-2

Aşağıda verilen tablodaki sözcüklerden yanlış olanların doğrularını karşısına yazınız.

devekuşu		baş komutan	
baş savcı		başköşe	
ele başı		huzur evi	
bal arısı		içişleri	
suçiçeği		hamamböceği	
çörekotu		dilbalığı	
gözlemevi		dil bilimi	

Etkinlik-2 Cevaplar

Aşağıda verilen tablodaki sözcüklerden yanlış olanların doğrularını karşısına yazınız.

devekuşu (Y)	deve kuşu	baş komutan (Y)	başkomutan
baş savcı (Y)	başsavcı	başköşe (D)	başköşe
ele başı (Y)	elebaşı	huzur evi (Y)	huzurevi
bal arısı (D)	bal arısı	içişleri (D)	içişleri
suçiçeği (D)	suçiçeği	hamamböceği (Y)	hamam böceği
çörekotu (Y)	çörek otu	dilbalığı (Y)	dil balığı
gözlemevi (D)	gözlemevi	dil bilimi (D)	dil bilimi

Test Sorusu-1

«Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır.»

Aşağıdakilerin hangisinde bu kuralı örnekleyen bir sözcük yoktur?

- A) Ödevimi pazartesi günü teslim etmeliyim.
- B) Birbirilerine bakıp duruyorlardı.
- C) Nasıl hallettin bu işi?
- D) En sevdiğim renk kahverengidir.

Test Sorusu-1 Cevap:D

«Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır.»

Aşağıdakilerin hangisinde bu kuralı örnekleyen bir sözcük yoktur?

- A) Ödevimi pazartesi günü teslim etmeliyim.
- B) Birbirilerine bakıp duruyorlardı.
- C) Nasıl hallettin bu işi?
- D) En sevdiğim renk kahverengidir.

Test Sorusu 2

«Yardımcı fiillerle (etmek, olmak vb.) kurulan birleşik fiillerde ses düşmesi veya ses türemesi olursa bu birleşik fiiller bitişik yazılır.»

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

- A) Bütün tekliflerimi reddetti.
- B) Kaybolan küpelerimi sonunda buldum.
- C) Ben farketmesem aşağı düşüyordu.
- D) Onun da bize katılacağını hissediyorum.

Test Sorusu 2 Cevap:C

«Yardımcı fiillerle (etmek, olmak vb.) kurulan birleşik fiillerde ses düşmesi veya ses türemesi olursa bu birleşik fiiller bitişik yazılır.»

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

- A) Bütün tekliflerimi reddetti.
- B) Kaybolan küpelerimi sonunda buldum.
- C) Ben farketmesem aşağı düşüyordu.
- D) Onun da bize katılacağını hissediyorum.

Test Sorusu-3

«Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.»

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır?

- A) Haftasonu ağustos böceklerinin sesiyle uyudu.
- B) Köpek balıkları okyanuslarda olur.
- C) Hava yolu ulaşımı sağlanamıyor.
- D) Yer çekimi kuralları burada işlemiyor.

Test Sorusu-3 Cevap:A

«Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.»

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uymamaktan kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır?

- A) Haftasonu ağustos böceklerinin sesiyle uyudu.
- B) Köpek balıkları okyanuslarda olur.
- C) Hava yolu ulaşımı sağlanamıyor.
- D) Yer çekimi kuralları burada işlemiyor.

3. BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

- 1. Cümleler ve dizeler büyük harfle başlar.
 - » Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden.
- 2. Millî, dinî bayram ve özel gün adları büyük harfle başlar.
 - » Ramazan Bayramı, Anneler Günü, Miraç Kandili

- 3. Kişi adları, saygı sözleri, unvanlar, lakaplar, meslek ve rütbe adları, hayvanlara verilen adlar büyük harfle başlar.
 - » İskender Pala, Mimar Sinan, Ayşe Hanım, Genç Osman, Çelebi Mehmet
- 4. Dil, ulus, devlet, din, ülke, kıta, mezhep adları büyük harfle başlar.
 - » Türkçe, Fransız, Makedonya, İslamiyet

- 5. Kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt adları; ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, ova vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar.
 - » Avrupa, Akdeniz Bölgesi, Mersin, Erdemli, Ataköy; Sultan Dağı, Meriç Irmağı, Marmara Denizi, Konya Ovası
- 6. Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin her kelimesi büyük harfle başlar.
 - » Çalığışu, Türk Edebiyatı, Takvim, İstiklal Marşı, Kaplumbağa Terbiyecisi, Yaprak Dökümü

- 7. Gezegen adları büyük harfle başlar. Bu sözcükler, gezegen anlamı dışında kullanıldığında ise küçük harfle başlar.
 - » Güneş, Ay, Neptün, Venüs, Jüpiter
- 8. Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.
 - » Orta Çağ, Taş Devri, Tanzimat Dönemi, Cumhuriyet Dönemi, Lale Devri

- **10.** Saray, köşk, han, kale, köprü, kule; mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, sokak, cadde kelimeleri büyük harfle başlar.
- » Yıldız Sarayı, Boğaziçi Köprüsü; Çankaya Köşkü; Kadıköy Meydanı, Çiçekçi Mahallesi, Barbaros Bulvarı, Bağdat Caddesi, Narin Sokak

Etkinlik-3

Aşağıdaki cümlelerde yazımında yanlışlık yapılan sözcüklerin doğrularını yazınız.

1. Gezimizin son durağı Manavgat şelalesi'ydi.	
2. Marmara denizi'nde batan gemi hala bulunamadı.	
3. Mustafa Kemal paşa askerlerinin yanındaydı.	
4. Bu dizi Reşat Nuri'nin yaprak dökümü romanından uyarlanmıştı.	
5. Eve Güneş girsin ki hasta olmayasın.	
6. Ay ile dünyanın arasındaki mesafenin en kısa olduğu anlara şahit olduk.	
7. Karacaahmet Köyü yakınlarında mola verdik.	
8. Yıllardır Bilim ve Teknik Dergisine aboneyim.	
9. Asya kıtasının güneyinde büyük bir deprem bekleniyor.	
10. Afyonkarahisar kalesine hiç gitmedim.	

Etkinlik-3 Cevaplar

Aşağıdaki cümlelerde yazımında yanlışlık yapılan sözcüklerin doğrularını yazınız.

1. Gezimizin son durağı Manavgat şelalesi'ydi.	Şelalesi'ydi
2. Marmara denizi'nde batan gemi hala bulunamadı.	Denizi'nde
3. Mustafa Kemal paşa askerlerinin yanındaydı.	Paşa
4. Bu dizi Reşat Nuri'nin yaprak dökümü romanından uyarlanmıştı.	Yaprak Dökümü
5. Eve Güneş girsin ki hasta olmayasın.	güneş
6. Ay ile dünyanın arasındaki mesafenin en kısa olduğu anlara şahit olduk.	Dünya'nın
7. Karacaahmet Köyü yakınlarında mola verdik.	köyü
8. Yıllardır Bilim ve Teknik Dergisine aboneyim.	dergisine
9. Asya kıtasının güneyinde büyük bir deprem bekleniyor.	Kıtası'nın
10. Afyonkarahisar kalesine hiç gitmedim.	Kalesi'ne

Etkinlik-4

Aşağıdaki cümlelerde yer alan büyük harf kullanımlarının kurallarını karşılıklarına yazınız.

Sen ne dediğinin farkında mısın?

Savaşı Mustafa Kemal ve askerleri kazandı.

Yarın sabah Doktor Yiğit Bey'i göreceğim.

Dün gerçekleşen Ay tutulması çok güzeldi.

Biz İstiklal Mahallesi yakınında oturuyoruz.

Yazılıda Lale Devri konusu da dahilmiş.

Dünyada Türkçe bilenlerin sayısı artıyor.

Olimpiyatlar Almanya'da yapılacakmış.

Etkinlik-4 Cevaplar

Aşağıdaki cümlelerde yer alan büyük harf kullanımlarının kurallarını karşılıklarına yazınız.

Sen ne dediğinin farkında mısın?

Cümleler büyük harfle başlar.

Savaşı **M**ustafa **K**emal ve askerleri kazandı.

Kişi adları.

Yarın sabah **D**oktor Yiğit **B**ey'i göreceğim.

Meslek, saygı, unvan vb.

Dün gerçekleşen **A**y tutulması çok güzeldi.

Gezegen ve yıldız vb.

Biz **İ**stiklal **M**ahallesi yakınında oturuyoruz.

Mahalle, sokak, cadde vb.

Yazılıda **L**ale **D**evri konusu da dahilmiş.

Tarihî olay, çağ ve dönemler.

Dünyada **T**ürkçe bilenlerin sayısı artıyor.

Milletler ve diller.

Olimpiyatlar **A**lmanya'da yapılacaktı.

Ülke ve şehirler.

Test Sorusu-4

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) 21 Eylül 2015'te Adana'da göreve başladı.
- B) Çankaya Köşkü'nün yapımı 1932 yılında tamamlanmıştır.
- C) Ağrı Dağı'nın mükemmel fotoğraflarını çektim.
- D) O Dünyanın en zeki insanıdır.

Test Sorusu-4 Cevap: D

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) 21 Eylül 2015'te Adana'da göreve başladı.
- B) Çankaya Köşkü'nün yapımı 1932 yılında tamamlanmıştır.
- C) Ağrı Dağı'nın mükemmel fotoğraflarını çektim.
- D) O Dünyanın en zeki insanıdır.

Test Sorusu-5

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Paketi Atatürk Caddesi'ndeki evimizden teslim aldık.
- B) Akdeniz sokağının sonundaki eve taşındık.
- C) Bilgi yarışmasında Ankara Savaşı'nı sordular.
- D) Arabamız Suluca köyü yakınlarında arıza yaptı.

Test Sorusu-5 Cevap: B

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Paketi Atatürk Caddesi'ndeki evimizden teslim aldık.
- B) Akdeniz sokağının sonundaki eve taşındık.
- C) Bilgi yarışmasında Ankara Savaşı'nı sordular.
- D) Arabamız Suluca köyü yakınlarında arıza yaptı.

Test Sorusu-6

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Yol çalışması Göksu Nehri'nde sona eriyor.
- B) Sporcularımız Erciyes Dağı'na tırmanmaya başladı.
- C) Binlerce insan Kanada'ya göç başvurusu yapmış.
- D) Marmaranın Kuzeyinden soğuk hava gelecekmiş.

Test Sorusu-6 Cevap: D

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Yol çalışması Göksu Nehri'nde sona eriyor.
- B) Sporcularımız Erciyes Dağı'na tırmanmaya başladı.
- C) Binlerce insan Kanada'ya göç başvurusu yapmış.
- D) Marmaranın Kuzeyinden soğuk hava gelecekmiş.

4. DE'NİN YAZIMI

- 1. Bağlaç olan “de”, ayrı yazılır çünkü bir kelimedir. “te, ta” şekilleri yoktur:
 - » Biz de sizinle geleceğiz.
 - » Dondurma da alalım.
- Bağlaç olan “de”, cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı fazla bozulmaz. “Ne zaman?” ya da “nerede?” sorularına cevap vermez.
 - » Roman da okur öykü de. (Ne zaman/Nerede okur? Cevap yok)

- 2. Hâl eki olan “de”, isimlerin sonuna bitişik yazılır. “Ne zaman?” ya da “nerede?” sorularına cevap verir:
 - » Hafta sonu Antalya’da olacak. (Ne zaman? Hafta sonu, Nerede? Antalya’da)
- Cümleden çıkartılamaz:
 - » Hafta sonu Antalya olacak. (Anlamsız)
 -
- **Not:** Hal eki ve bağlaç olan “de” dışında yapım eki olarak kullanılan bir “de” daha vardır.
 - » Okulun en gözde öğrencisi Ali geliyor. (“gözde öğrenci” bir sıfat tamlamasıdır)

Etkinlik-5

Aşağıdaki noktalı yerlere uygun olan «de, da» ları koyunuz.

1. Pikniğe giderseniz beni çağırın.
2. Ali'nin ödevin problem varmış.
3. Canlı derse katılırken kitaplarınızı yanınızda bulundurun.
4. Hemen gelsen şu işleri halletsek.
5. Buzlu yol bu kadar hız yapılmaz.
6. Bilge merakla koltuğuna oturdu.
7. Yarışmaya onlar gelecekmiş.
8. Kuzeni İzmir üniversite okuyor.
9. Okul sosyal mesafe kurallarına uymalıyız.
10. Bu sefer oyuncaklarımı paylaşacağım.

Etkinlik-5 Cevaplar

Aşağıdaki noktalı yerlere uygun olan «de, da» ları koyunuz.

1. Pikniğe giderseniz beni **de** çağırın.
2. Ali'nin ödevin**de** problem varmış.
3. Canlı derse katılırken kitaplarınızı **da** yanınızda bulundurun.
4. Hemen gelsen **de** şu işleri halletsek.
5. Buzlu yol**da** bu kadar hız yapılmaz.
6. Bilge **de** merakla koltuğuna oturdu.
7. Yarışmaya onlar **da** gelecekmiş.
8. Kuzeni İzmir'**de** üniversite**de** okuyor.
9. Okul**da** sosyal mesafe kurallarına uymalıyız.
10. Bu sefer oyuncaklarımı **da** paylaşacağım.

Etkinlik-6

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların karşısına (D), yanlış olanların karşısına (Y) yazınız.

1. Bağlaç olan de kendisinden önceki kelimeyle ayrı yazılır.	
2. Ek olan de'lerin «-te, -ta» şeklinde yazımları da vardır.	
3. Ek olan «de» cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulmaz.	
4. «De» cümleden çıkarıldığında anlam bozulmuyorsa bitişik yazılır.	
5. Yapım eki olarak kullanılan de'ler de vardır.	
6. Ek olan de'ler özel isimlere getirildiğinde kesme işaretine kullanılmaz.	

Etkinlik-6 Cevaplar

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların karşısına (D), yanlış olanların karşısına (Y) yazınız.

1. Bağlaç olan de kendisinden önceki kelimeyle ayrı yazılır.	(D)
2. Ek olan de'lerin «-te, -ta» şeklinde yazımları da vardır.	(D)
3. Ek olan «de» cümleden çıkarıldığında cümlelerin anlamı bozulmaz.	(Y)
4. «De» cümleden çıkarıldığında anlam bozulmuyorsa bitişik yazılır.	(Y)
5. Yapım eki olarak kullanılan de'ler de vardır.	(D)
6. Ek olan de'ler özel isimlere getirildiğinde kesme işaretine kullanılmaz.	(Y)

Test Sorusu-7

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde “de, da” bağlacı yoktur?

- A) Bunu sen de ben de yapabiliriz.
- B) Dedem de gelseydi keşke bizimle.
- C) Gel de böyle bir rezalet karşısında sessiz kal.
- D) Cesaretin varsa bir daha hayır de!

Test Sorusu-7 Cevap: D

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde “de, da” bağlacı yoktur?

- A) Bunu sen de ben de yapabiliriz.
- B) Dedem de gelseydi keşke bizimle.
- C) Gel de böyle bir rezalet karşısında sessiz kal.
- D) Cesaretin varsa bir daha hayır de!

Test Sorusu-8

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde «de, da» yanlış yazılmıştır?

- A) Bu dükkan da hediyeler çok ucuz olur.
- B) Yine okulda unuttun değil mi?
- C) Dünyada görülmemiş şey bu bence.
- D) Uykum gelse de çalışmaya devam ettim.

Test Sorusu-8 Cevap: A

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde «de, da» yanlış yazılmıştır?

- A) Bu dükkan da hediyeler çok ucuz olur.
- B) Yine okulda unuttun değil mi?
- C) Dünyada görülmemiş şey bu bence.
- D) Uykum gelse de çalışmaya devam ettim.

Test Sorusu-9

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde «de, da» doğru yazılmıştır?

- A) Sınavdaki soruların hepsinide bildim.
- B) Okulun en gözde öğrencisidir.
- C) İkinizde benden uzak durmalısınız.
- D) Dedemde bende o kuzucuğu çok seviyoruz.

Test Sorusu-9 Cevap: B

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde «de, da» doğru yazılmıştır?

- A) Sınavdaki soruların hepsinide bildim.
- B) Okulun en gözde öğrencisidir.
- C) İkinizde benden uzak durmalısınız.
- D) Dedemde bende o kuzucuğu çok seviyoruz.

5. Kİ'NİN YAZIMI

- Dilimizde üç değişik görevde “ki” kullanılmaktadır:
-
- **1.** Sıfat yapan “ki”. Bir ismin yerini (veya zamanını) gösteren sıfattır:
 - » Çantadaki kalem, Dünkü araba vb.
- **2.** İlgili zamiri (aitlik eki) olan “ki”. İsim tamlamalarında tamlananın yerini tutar:
 - » Hakan’ınki daha güzel olmuş. (Hakan’ın ödevi)

- 3. Bağla olan “ki”. Cümleleri birbirine bağlar. Ayrı yazılır:
- » Diyor ki sen bu işi beceremezsin.
- » Anlıyorum ki sen gelemeyeceksin.
- » Öyle heyecanlı konuşuyordu ki onu anlamakta zorlanıyorduk.

- **Not:** Sıfat yapan –ki ve ilgi zamiri olan –ki, kendisinden önce gelen kelimeye bitişik yazılır; bağlaç olan –ki ise ayrı yazılır:
- Ayrı ve bitişik yazılan “ki”leri karıştırmamak için “ki” bulunan sözcüklere “-ler/-lar” eki eklenir. Anlamli oluyorsa bitişik anlamsız oluyorsa ayrı yazılır:
 - » Dinle ki anlayasın. (Dinlekiler-Anlamsız-Ayrı yazılır)
 - » Evdeki ekmek bitmiş. (Evdekiler-Anlamli-Birleşik yazılır)
 - » Seninki de güzel. (Seninkiler-Anlamli-Birleşik yazılır)

- **Not:** Kalıplaşmış bazı kelimelerde ayrı yazılması gereken “ki”ler bitişik yazılır. Bu kelimelere dikkat edilmelidir.
- » Çünkü-mademki-belki-sanki-oysaki-hâlbuki-meğerki-illaki

Etkinlik-7

Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılmış «ki»lerin doğrusunu karşısına yazınız.

1. Ayaktaki yolcuların gürültüsü hiç bitmiyordu.

2. Herkes bilirki Dünya Güneş'in etrafında dönmektedir.

3. İlla ki çevrende ki insanları üzeceksin değil mi?

4. Karşıdaki büfeden sola doğru ilerleyin.

5. Kitabı anlamadım ki nasıl özetleyebilirim.

6. Bilgisayar oyunları ile arası kötüydü oysa ki şimdi oynamadan duramıyor.

Etkinlik-7 Cevaplar

Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılmış «ki»lerin doğrusunu karşısına yazınız.

1. Ayaktaki yolcuların gürültüsü hiç bitmiyordu.	(D)
2. Herkes bilirki Dünya Güneş'in etrafında dönmektedir.	(Y) bilir ki
3. İlla ki çevrende ki insanları üzeceksin değil mi?	(Y) çevrendeki
4. Karşıdaki büfeden sola doğru ilerleyin.	(D)
5. Kitabı anlamadım ki nasıl özetleyebilirim.	(D)
6. Oyunlar ile arası kötüydü oysa ki şimdi hep oyun oynuyor.	(Y) oysaki

Etkinlik-8

Aşağıdaki cümlelerde “-ki” eki ve “ki” bağlacını uygun şekilde yazınız.

1. Dolapta..... kıyafetlerimi katladım.

2. O kadar yaşlıydı..... ayakta zor duruyordu.

3. Dinle..... anlayabilesin.

4. Onun..... arızalı benim bisikletimi al.

5. Madem..... geldin sen de yardım et bize.

6. Elinde..... kitabı düşürmek üzereydi.

Etkinlik-8 Cevaplar

Aşağıdaki cümlelerde “-ki” eki ve “ki” bağlacını uygun şekilde yazınız.

1. Dolapta..... kıyafetlerimi katladım.	dolaptaki
2. O kadar yaşlıydı..... ayakta zor duruyordu.	yaşlıydı ki
3. Dinle..... anlayabilesin.	dinle ki
4. Onun..... arızalı benim bisikletimi al.	onunki
5. Madem..... geldin sen de yardım et bize.	mademki
6. Elinde..... kitabı düşürmek üzereydi.	elindeki

Test Sorusu-10

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-ki” eki bağlaç olarak kullanılmıştır?

- A) O yıllardaki halimi hiç unutamıyorum.
- B) Onunkini değil benimkini al.
- C) Bu kadar da utanmaz olunmaz ki.
- D) Seninkinin yanına oturuverdi.

Test Sorusu-10 Cevap: C

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-ki” eki bağlaç olarak kullanılmıştır?

- A) O yıllardaki halimi hiç unutamıyorum.
- B) Onunkini değil benimkini al.
- C) Bu kadar da utanmaz olunmaz ki.
- D) Seninkinin yanına oturuverdi.

Test Sorusu-11

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-ki” ismin yerini tutmaktadır?

- A) Anladım ki senden adam olmaz.
- B) Alttaki katta kim oturuyor?
- C) Karşıdaki kitaplığın üst rafına bak.
- D) Benimkini kaybettim, seninkini alsam olur mu?

Test Sorusu-11 Cevap: D

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-ki” ismin yerini tutmaktadır?

- A) Anladım ki senden adam olmaz.
- B) Alttaki katta kim oturuyor?
- C) Karşıdaki kitaplığın üst rafına bak.
- D) Benimkini kaybettim, seninkini alsam olur mu?

Test Sorusu-12

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde 'ki' doğru yazılmıştır?

- A) Sanki çalışsan kazanabileceksin.
- B) Düzgün konuşki anlayabilelim.
- C) Odanda ki oyuncakları toplamalısın.
- D) Meğer ki tüm bunların akasında o varmış.

Test Sorusu-12 Cevap: A

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde 'ki' doğru yazılmıştır?

- A) Sanki çalışsan kazanabileceksin.
- B) Düzgün konuşki anlayabilelim.
- C) Odanda ki oyuncakları toplamalısın.
- D) Meğer ki tüm bunların akasında o varmış.

6. Mİ'NİN YAZIMI

- 1.“-mi” soru eki, kendinden önceki kelimedenden her zaman ayrı yazılır:
 - » Biz mi gideceğiz?
 - » Ali de gelecek mi?
- Ünlü uyumuna uyarak mı, mü, mu şekillerine girer:
 - » Böyle oturulur mu?
 - » Kalemimi gördün mü?

- Kendinden sonra ek gelirse, bu ekler “mi”ye bitişik yazılır:
- » Gelecek miyiz?
- » Anlıyor musunuz?
- » Görmüş muydün?

- 2. “mi” ekinin soru anlamı dışında da kullanıldığı yerler vardır. Böyle durumlarda da yine ayrı yazılır:
 - » Temiz mi temiz bir sınıf! (Pekiştirme anlamında)
 - » Babam geldi mi çıkarız bahçeye. (Zaman anlamında)
 - » Sınavı kazandım mı babam bilgisayar alacak. (Şart anlamında)

Etkinlik-9

Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılmış «mi»lerin doğrusunu karşısına yazınız.

1. Sen de mi geliyorsun bizimle?

2. Yardım edermisin?

3. Temiz mi temiz bir sınıf oldu burası.

4. Haftaya sinemaya gidiyormuyuz?

5. Kargoya vermeyi unutmuş mu?

6. Sen geldinmi yola çıkarız.

Etkinlik-9 Cevaplar

Aşağıdaki cümlelerde yanlış yazılmış «mi»lerin doğrusunu karşısına yazınız.

1. Sen de mi geliyorsun bizimle?	(D)
2. Yardım edermisin?	(Y) eder misin
3. Temiz mi temiz bir sınıf oldu burası.	(D)
4. Haftaya sinemaya gidiyormuyuz?	(Y) gidiyor muyuz
5. Kargoya vermeyi unutmuş mu?	(D)
6. Sen geldinmi yola çıkarız.	(Y) geldin mi

Etkinlik-10

Aşağıdaki cümlelerin karşısına «mi»nin hangi görevde kullanıldığını yazınız.

1. Tatil yaklaştı mı yerimde duramaz olurum.	
2. Kütüphaneye yeni kitaplar geldi mi?	
3. Şu son sınavı da geçtim mi doktor oluyorum.	
4. Yeşil mi yeşil gözleriyle hepimizi şöyle bir süzdü.	
5. Yağmur yağdı mı hemen pencerenin önüne koşar.	
6. Birazcık sessiz olur musunuz?	

Etkinlik-10 Cevaplar

Aşağıdaki cümlelerin karşısına «mi»nin hangi görevde kullanıldığını yazınız.

1. Tatil yaklaştı mı yerimde duramaz olurum.	zaman
2. Kütüphaneye yeni kitaplar geldi mi?	soru
3. Şu son sınavı da geçtim mi doktor oluyorum.	şart
4. Yeşil mi yeşil gözleriyle hepimizi şöyle bir süzdü.	pekiştirme
5. Yağmur yağdı mı hemen pencerenin önüne koşar.	zaman
6. Birazcık sessiz olur musunuz?	rica

Test Sorusu-13

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde «mi»nin yazımı yanlıştır?

- A) Beni beklemeyecek misiniz?
- B) Bahar geldi mi yazlıklar çıkarılır.
- C) Neden yardım et miyorsun?
- D) Geldiğini fark etti mi?

Test Sorusu-13 Cevap: C

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde «mi»nin yazımı yanlıştır?

- A) Beni beklemeyecek misiniz?
- B) Bahar geldi mi yazlıklar çıkarılır.
- C) Neden yardım et miyorsun?
- D) Geldiğini fark etti mi?

Test Sorusu-14

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "mi"nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Burada güzel mi güzel hediyeler varmı?
- B) Yurtdışından yarın mı dönüyor?
- C) Bana ettiklerin yetmedi mi?
- D) Canına mı susadın sen, bunu yapmana seyirci kalamam.

Test Sorusu-14 Cevap: A

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "mi"nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Burada güzel mi güzel hediyeler varmı?
- B) Yurtdışından yarın mı dönüyor?
- C) Bana ettiklerin yetmedi mi?
- D) Canına mı susadın sen, bunu yapmana seyirci kalamam.

7. İDİ, İMİŞ, İSE SÖZCÜKLERİNİN YAZIMI

- İdi, imiş, ise, iken sözcükleri ayrı ya da bitişik yazılabilir.
- 1. Bu sözcükler ayrı yazıldıkları zaman bir değişikliğe uğramazlar:
 - » Bebeğin elleri çok üşümüş idi.
 - » Yemek çok sıcak imiş.
 - » Kitap güzel ise okurum.
 - » Okul kapalı iken gittik.

- 2. Bitişik yazıldıkları zaman ses kurallarına göre değişiklik gösterirler.
- » Bebeğin elleri çok üşümüştü.
- » Yemek çok sıcakmış.
- » Kitap güzelse okurum.
- » Okul kapalıyken gittik.

8. İKİLEMELERİN YAZIMI

- Anlatım gücünü artırmak, anlamı pekiştirmek amacıyla sözcüğün tekrarlanması veya birbirine yakın ya da karşıt anlamlı iki sözcüğün yan yana kullanılmasına “ikileme” denir.
-
- 1. İkilemeyi oluşturan sözcüklerin yerleri kalıplaşmıştır, bu yüzden ikilemeyi oluşturan sözcüklerin yerleri değiştirilemez.
- » ~~dürüst-doğru~~/doğru dürüst, ~~uslu-akıllı~~ / akıllı uslu, ~~kıyafet-kılık~~ / kılık kıyafet

- **2.** İkilemeler ayrı yazılır. Araya herhangi bir noktalama işareti konulmaz:
 - » yalan yanlış, saçma sapan, eğri büğrü, yavaş yavaş vb.
 - **Not:** Pekiştirilmiş sıfatlar, ikileme değildir. Bitişik yazılırlar.
 - » sapsarı, tertemiz, büsbütün, upuzun vb.
 -
- **3.** Bazı ikilemeler zamanla kalıplaşarak birleşik sözcük olmuştur. Bu tür ikilemeler bitişik yazılır:
 - » civciv, çerçöp, cızbız, şipşak, gırgır, mızımız, cırcır vb.

9. KISALTMALARIN YAZIMI

- Kısaltmaların bir bölümü tümüyle büyük harflerle, bir bölümü tümüyle küçük harflerle, bir bölümü de hem büyük hem de küçük harflerle yapılır:
- 1. Büyük harflerle yapılan kısaltmalarda genellikle nokta kullanılmaz:
- » TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), TDK (Türk Dil Kurumu), AB (Avrupa Birliği)...
- Ancak büyük harfli kısaltmaların bazılarında nokta konulması gelenekselleşmiştir:
- » T.C (Türkiye Cumhuriyeti), T. (Türkçe)

- **2.** Kısaltılan sözcük özel ad, unvan ya da rütbe ise ilk harf büyük yazılır. Bu tür kısaltmaların sonuna nokta konur:
 - » Alm. (Almanca), Prof. (Profesör), Alb. (Albay)...
- **3.** Kısaltılan sözcük tür adı ise ilk harf küçük olur. Bu tür kısaltmaların sonuna da nokta konur:
 - » sf. (sıfat), çev. (çeviren), kim. (kimya), ed. (edebiyat)...
- **4.** Elementlerin ve ölçülerin kısaltmalarında nokta kullanılmaz:
 - » C (karbon), Ca (kalsiyum), cm (santimetre), g (gram), kg (kilogram)...

- 5. Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır:
 - » TBMM'de, TRT'ye, THY'den, TL'nin
- Ancak, bir sözcük gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde bu okunuş esas alınır:
 - » NATO'dan, ASELSAN'a, BOTAŞ'ın, UNESCO'ya...
- 6. Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde sözcüğün okunuşu esas alınır:
 - » kg'dan, cm'yi, mm'den, kr'un (kuruş)...

- 7. Sonunda nokta bulunan kısaltmalarla üslü kısaltmalara getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz:
 - » İng.de, Alm.dan, vb.leri, cm²de...
- 8. Numara sözünün kısaltması da kelime gibi okunduğundan getirilecek olan ek okunuşa göre getirilecektir:
 - » No.lu, No.suz

Etkinlik-11

Aşağıda verilen kelimelerin kısaltmalarını karşısına yazınız.

Avrupa Birliği		Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	
Hava Kuvvetleri		Doçent	
Türk Silahlı Kuvvetleri		Doktor	
Milli Eğitim Bakanlığı		Santimetre	
Türkiye Büyük Millet Meclisi		Türkiye Cumhuriyeti	
Milattan Sonra		Albay	
Birleşmiş Milletler		Türk Dil Kurumu	
Devlet Su İşleri		Bakınız	
İsim		İngilizce	
Mahalle		Sivil Toplum Kuruluşu	

Etkinlik-11 Cevaplar

Aşağıda verilen kelimelerin kısaltmalarını karşısına yazınız.

Avrupa Birliği	AB	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	KKTC
Hava Kuvvetleri	Hv. Kuv.	Doçent	Doç.
Türk Silahlı Kuvvetleri	TSK	Doktor	Dr.
Milli Eğitim Bakanlığı	MEB	Santimetre	cm
Türkiye Büyük Millet Meclisi	TBMM	Türkiye Cumhuriyeti	T.C.
Milattan Sonra	M.S.	Albay	Alb.
Birleşmiş Milletler	BM	Türk Dil Kurumu	TDK
Devlet Su İşleri	DSİ	Bakınız	Bk.
İsim	İs.	İngilizce	İng.
Mahalle	Mah.	Sivil Toplum Kuruluşu	STK

Etkinlik-12

Aşağıdaki kısaltmaların karşısına açılımını yazınız.

YSK		Apt.	
THY		a.g.e.	
ASELSAN		biy.	
MİT		Mg	
MÜ		C	

Etkinlik-12 Cevaplar

Aşağıdaki kısaltmaların karşısına açılımını yazınız.

YSK	Yüksek Seçim Kurulu	Apt.	apartman
THY	Türk Hava Yolları	a.g.e.	adı geçen eser
ASELSAN	Askerî Elektronik Sanayii	biy.	biyoloji
MİT	Milli İstihbarat Teşkilatı	Mg	magnezyum
MÜ	Marmara Üniversitesi	C	karbon

Test sorusu-15

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmalara getirilen eklerle ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Abisi ODTÜ'de okuyormuş.
- B) Babam MEB'dan emekli oldu.
- C) Tüm soruları CD'ye kopyaladım.
- D) Biletlerimizi THY'den ayırttık.

Test sorusu-15 Cevap: B

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmalara getirilen eklerle ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Abisi ODTÜ'de okuyormuş.
- B) Babam MEB'dan emekli oldu.
- C) Tüm soruları CD'ye kopyaladım.
- D) Biletlerimizi THY'den ayırttık.

Test Sorusu-16

Aşağıdakilerin hangisinde kısaltmaların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yoktur?

- A) ABD'ne gitmek için başvuruda bulundu.
- B) Seneye AÖF'ne kaydolacakmış.
- C) Bu konuyu TDK'ye danışmalıyız.
- D) THY'nın son reklam filmini izledin mi?

Test Sorusu-16 Cevap: C

Aşağıdakilerin hangisinde kısaltmaların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yoktur?

- A) ABD'ne gitmek için başvuruda bulundu.
- B) Seneye AÖF'ne kaydolacakmış.
- C) Bu konuyu TDK'ye danışmalıyız.
- D) THY'nın son reklam filmini izledin mi?

10. SAYILARIN YAZIMI

- 1. Sayılar harflerle de yazılabilir:
- » bin yıldan beri, on dört gün, haftanın beşinci günü, üç ayda bir, yüz soru, iki hafta sonra, üçüncü sınıf vb.
- Buna karşılık saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır:
- » 17.30'da, 11.00'de, 1.500.000 lira, 25 kilogram, 150 kilometre, 15 metre kumaş, 1.250.000 kişi vb.

- Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir:
- » saat dokuzu beş geçe, saat yediye çeyrek kala, saat sekizi on dakika üç saniye geçe, mesela saat onda vb.
- Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir:
- » 1 milyar 500 milyon kişi, 3 bin 255 kalem, 8 trilyon 412 milyar vb.

- 2. Birden fazla kelimededen oluşan sayılar ayrı yazılır:
 - » iki yüz, üç yüz altmış beş, bin iki yüz elli bir vb.
 -
- 3. Para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır:
 - » 650,35 (altıyüzelliTL, otuzbeşkr.)

- 4. Yüzde ve binde işaretleri yazılırken sayılarla işaret arasında boşluk bırakılmaz:
 - » %25, %50 vb.
 -
- 5. Adları sayılardan oluşan iskambil oyunları bitişik yazılır:
 - » altmışaltı, ellibir, yirmibir vb.

- 6. Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında, maddelerin sıralandırılmasında kullanılır:
 - » II. Dünya Savaşı; XX. yüzyıl; III. Selim, XIV. Louis, II. Wilhelm, V. Karl, VIII. Edward; 1.XI.1928; I. Cilt; I)... II) ... vb.
 -
- 7. Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur:
 - » 4.567, 326.197, 49.750.812, 28.434.250.310.500 vb.

- 8. Sayılarda kesirler virgüle ayrılır:
 - » 15,2 (15 tam, onda 2); 5,26 (5 tam, yüzde 26) vb.
 -
- 9. Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır:
 - » 15., 56., XX.; 15'inci, 56'ncı, XX'nci vb

- **Not:** Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz:
 - » 8.'inci değil 8'inci, 2.'nci değil 2'nci vb.
 -
- **10.** Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir:
 - » 2'şer değil ikişer, 9'ar değil dokuzar, 100'er değil yüzer vb.

- **11.** Kesirlere getirilecek ekler alttaki sayı esas alınarak yazılır:
 - » $4/8$ 'i (dört bölü sekizi), $1/2$ 'si (bir bölü ikisi) vb.
 -
- **12.** Bir zorunluluk olmadıkça cümle rakamla başlamaz.

Etkinlik-13

Aşağıdaki cümlelerde sayıların yazımında yanlışlık olan sözcüklerin doğrusunu yazınız.

1. Bu on dört aylık bir projeydi.	
2. Her katılımcıya 3'er kitapçık verildi.	
3. Bu bahçenin boyu en fazla 5 metredir.	
4. İstanbul'u 2'inci Mehmet fethetmiştir.	
5. Seminer saat 17:30'da başlayacak.	
6. Öğretmeni onu altıncı sıraya oturtmuş.	

Etkinlik-13 Cevaplar

Aşağıdaki cümlelerde sayıların yazımında yanlışlık olan sözcüklerin doğrusunu yazınız.

1. Bu on dört aylık bir projeydi.	(D)
2. Her katılımcıya 3'er kitapçık verildi.	(Y) üçer
3. Bu bahçenin boyu en fazla 5 metredir.	(D)
4. İstanbul'u 2'inci Mehmet fethetmiştir.	(Y) 2'nci
5. Seminer saat 17:30'da başlayacak.	(Y) 17.30'da
6. Öğretmeni onu altıncı sıraya oturtmuş.	(D)

Etkinlik-14

Aşağıda yanlış yazılmış olan sayıların doğrusunu yazınız.

sekizion geçe		1 milyar 300 milyon kişi	
14.20'de		yüz altmışyedi	
10.Mart.1990		% 83	
7.'inci		IV'inci yüzyıl	

Etkinlik-14 Cevaplar

Aşağıda yanlış yazılmış olan sayıların doğrusunu yazınız.

sekizion geçe	sekizi on geçe	1 milyar 300 milyon kişi	✓
14.20'de	✓	yüz altmışyedi	yüz altmış yedi
10.Mart.1990	10 Mart 1990	% 83	%83
7.'inci	7.'nci	IV'inci yüzyıl	✓

Test sorusu-17

Aşağıdakilerden hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Saat 15.00'te görüşme kararı aldık.
- B) Doktor üç hafta içinde iyileşeceğimi söyledi.
- C) XIX. yüzyıl sanayileşmenin altın çağıdır.
- D) Yarışma için her okuldan 2'şer öğrenci seçildi.

Test sorusu-17 Cevap: D

Aşağıdakilerden hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Saat 15.00'te görüşme kararı aldık.
- B) Doktor üç hafta içinde iyileşeceğimi söyledi.
- C) XIX. yüzyıl sanayileşmenin altın çağıdır.
- D) Yarışma için her okuldan 2'ser öğrenci seçildi.

Test Sorusu-18

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımı ile ilgili bir yanlış yoktur?

- A) Takımımız ligde 16'ıncı sıraya kadar geriledi.
- B) 20:20'de sahilde otobüsler hareket edecek.
- C) Beşer kişilik gruplar oluşturduk.
- D) Beş taş oyununda mahallenin en iyisiydim.

Test Sorusu-18 Cevap: C

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sayıların yazımı ile ilgili bir yanlış yoktur?

- A) Takımımız ligde 16'ıncı sıraya kadar geriledi.
- B) 20:20'de sahilde otobüsler hareket edecek.
- C) Beşer kişilik gruplar oluşturduk.
- D) Beş taş oyununda mahallenin en iyisiydim.

11. SATIR SONUNDA KELİMELERİN BÖLÜNMESİ

- 1. Türkçede satır sonunda kelimeler bölünebilir fakat heceler bölünemez. Satıra sığmayan sözcükler bölünürken satır sonuna kısa çizgi (-) konur:
-
- »ör-
- dek (doğru)
- »örd-
- ek (yanlış)

- 2. Birleşik kelimelerin yazılışında da bu kurala uyulur:

- »başhe-

- kim (doğru)

- »başh-

- ekim (yanlış)

- 3. Ayırmada satır sonunda ya da başında tek harf bırakılmaz:
-
- »alış-
- tırma (doğru)
- »a-
- lıştırma (yanlış)

- 4. Kesme işareti satır sonuna geldiğinde ayrıca kısa çizgi kullanılmaz:
-
- »Afyon'
- dan (doğru)
- »Afyon'-
- dan (yanlış)

12. YAZIMI KARIŞTIRILAN SÖZCÜKLER

Yazımı karıştırılan bazı sözcükler.			
Grup	Gurup	Zatürre	Zatüre
Aslan	Arslan	Değnek	Deynek
Lanet	Nalet	Poğaça	Poaça
Silahşor	Silahşör	Komiser	Komser
Tespit	Tesbit	Istırap	Izdırap
Kolektif	Kollektif	Fantezi	Fantazi
Parşömen	Parşomen	Kavanoz	Kavonoz
Kurdele	Kurdela	Parantez	Parentez
Ortopedi	Ortapedi	Entelektüel	Entellektüel
Cereyan	Cerayan	Dinozor	Dinazor

Yazımı karıştırılan bazı sözcükler.

Kirpik	Kiprik	Kontör	Kontür
Perhiz	Pehriz	Egzoz	Egsoz
Psikolojik	Pisikolojik	Pek çok	Pekçok
Orijinal	Orjinal	Şoför	Şöför
Kılavuz	Klavuz	Fiyat	Fiat
Herkes	Herkez	Makine	Makina
Yalnız	Yanlız	Art arda	Ardarda
Değil	Deyil	Ahtapot	Ahtopot
Sürpriz	Süpriz	Amfi	Anfi
Kravat	Kırvat	Hafriyat	Harfiyat

HAZIRLAYAN: AHMET ÖZAYSIN